خراسان رضوی

صفحه آخر

دوشنبه
۲۲ آبان ۱۳۹۶
۲۴ صفر ۱۴۳۹
۸ صفحه/شماره ۳۷۱۲

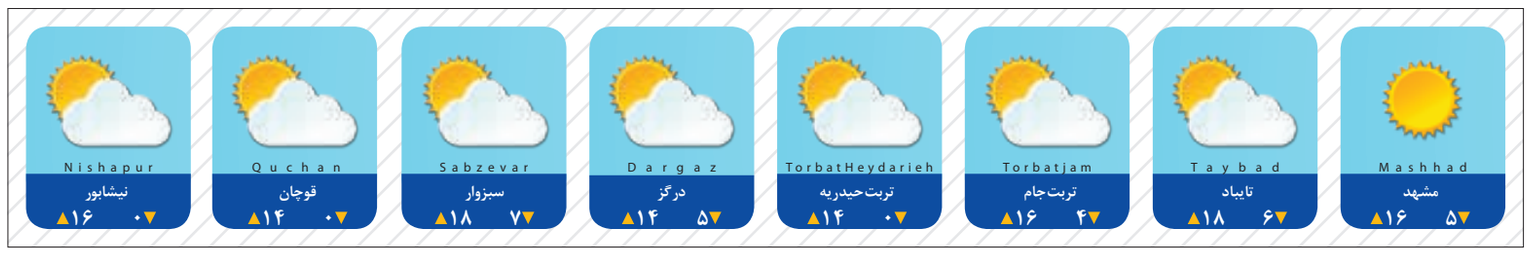

روزنامه خراسان رضوی:
رتبه یک نشریات استانی

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری خراسان
مدیرمسئول: محمد سعید احدیان
سردبیر: سیدعلی علوی

دفتر مرکزی: مشهد، بلوار شهید صادقی
صندوق پستی: ۵۱۱-۹۱۷۳۵
تلفن: ۳۷۶۳۴۰۰۰-۰۵۱

نمابر دبیرخانه: ۰۵۱۳۷۶۲۴۳۹۵
پذیرش آگهی و اشتراک: ۰۵۱۳۷۰۱۰
پیامک: ۲۰۰۰۹۹۹

چاپ مشهد: شهر چاپ خراسان
روابط عمومی: ۰۵۱۳۷۰۰۹۱۱۱
نمابر تحریریه: ۰۵۱۳۷۶۲۶۵۰۱

حکمت روز

امام رضا(ع)

نیکوترین مردم از نظر ایمان، خوش خلق ترین و با لطف ترین آن ها به اهل خویش است.
عیون اخبار الرضا ج ۲، ص ۳۸، ح ۱۰۹

مناجات

خواجه عبدا... انصاری

الهی!
از بنده با حکم ازل چه بر آید
و بر آن چه ندارد چه باید. کوشش بنده چیست؟
کار خواست تو دارد، به جهد خویش نجات خویش کی تواند؟

با شاعران

مولانا

مشهد # Mashhad

شهر و استان در شبکه‌های اجتماعی

بهار ارجمند بازیگر خراسانی از حلاوت حضور در پیاده‌روی اربعین گفت و توضیح داد: در این مسیر از خدا خواستم افرادی که به شکلی حب حسین(ع) و این خاندان پاک را در وجودشان دارند، چنین سفری را تجربه کنند.
به گزارش خبرگزاری فارس، ارجمند اظهار کرد: این احساس در کلام نمی گنجد که چه لذت دلنشینی در این سفر برای آدم پیش می آید و احساس خوبی را که پیدا کردم نمی دانم چگونه شرح دهم. فقط آرزو دارم که همه دوستداران حسینی سفر در اربعین را تجربه و حلاوت این زیارت را با بندبند وجودشان حس کنند و فکر می کنم تا ابد این عاشقی هرگز از یاد آدم نرود و فراموش نشود. بهار ارجمند بر تاثیر گذاری حضور هنرمندان در راهپیمایی اربعین تاکید کرد و گفت: معمولا هر سفری سختی هایی دارد اما این سختی ها در برابر آن همه شیرینی این سفر اصلا به چشم نیامد.

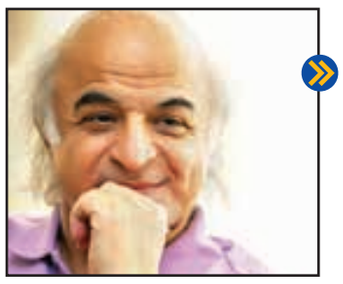

فریدون جیرانی در گفت‌وگویی با ایسنا مدعی شد: سینمای ایران بین بازار آزاد و خصوصی، دولتی و غیردولتی، بین شعارها و واقعیت‌ها گیر کرده است. هر مسئولی می‌آید دلش می‌خواهد بازار آزاد را رونق بدهد اما جایی به بن‌بست می‌خورد و نمی‌تواند شعارها را فراموش کند و مجبور است که دنبال آن‌ها برود. بنابراین سینما بین این‌ها سرگردان مانده است و مثلا یک جاهایی مثل اکران، آزاد عمل می‌شود ولی شورای پروانه ساخت دولتی است. عجیب است، این سیستم هم دولتی است و هم خصوصی. البته یک بخش خصوصی به شدت ضعیف هم در سینما هست اما آن چه که وجود دارد عین بخش خصوصی در خود کشور است و فقط شرایط کار کردن را سخت و پیچیده می‌کند.

حامد بهداد عکسی از یک قاب مشترک با هومن سیدی و دختر اورا در صفحه خود منتشر کرد.

عکسی از طبیعت کنگ

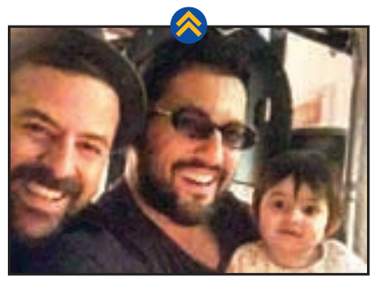

اصلاحیه

در شماره ۳۷۱۱ روزنامه «خراسان رضوی» منتشر شده به تاریخ ۲۱ آبان ۱۳۹۶ گفت‌وگویی با «ابوالحسن داوودی» انجام شد که بدین وسیله اعلام می‌شود ایشان چهار سیمرغ در رشته‌های مختلف کسب کرده‌اند.

بازار روز

منبع: سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی

کالا	قیمت(تومان)	واحد
گوجه‌فرنگی	۳۷۰۰	کیلوگرم
سیب‌زمینی	۱۸۰۰	کیلوگرم
پیاززرد	۲۰۰۰	کیلوگرم
عدس کانادایی	۶۳۰۰	کیلوگرم
لوبیاقرمز	۷۳۰۰	کیلوگرم
روغن نباتی جامد	۲۳۵۰۰	حلب ۵ کیلویی
برنج پاکستانی درجه یک	۷۳۰۰	کیلوگرم
روغن مایع	۵۲۰۰	بطری ۸۱۰ گرمی
مرغ گرم	۶۳۰۰	کیلوگرم
گوشت گوسفندی (لاشه)	۳۷۰۰۰	کیلوگرم
گوشت گوسفندی (ران بی چربی)	۴۷۵۰۰	کیلوگرم

بریده کتاب

خدایا همواره تو را سپاس می گزارم، که هر چه در راه تو و در راه پیام تو پیشتر می روم و بیشتر رنج می برم، آن ها که باید مرا بنوازند، می زنند، آن ها که باید همگامم باشند، سد راهم می شوند، آن ها که باید حق شناسی کنند، حق کشی می کنند، آن ها که باید دستم را بفشارند، سیلی می زنند، آن ها که باید در برابر دشمن حمله کنند، پیش از دشمن حمله می کنند و آن ها که باید در برابر سم پاشی های بیگانه ستایشم کنند، تقویتم کنند، امیدوارم کنند و تبرئه ام کنند، سرزنشم می کنند، تضعیفم می کنند، نومیدم می کنند، متهمم می کنند، تا در راه تو از تنها پایگاهی که چشم یاری دارم و پاداشی، نومید شوم، چشم ببندم، رانده شوم... تا تنها امیدم تو شود چشم انتظارم تنها به روی تو باز ماند، تنها از تو یاری طلبم، تنها از تو پاداش گیرم، در حسابی که با تو دارم شریکی نباشد تا:
تکلیفم با تو روشن شود، تا تکلیفم با خودم معلوم شود تا حلاوت اخلاص را که هر دلی اگر اندکی چشید، هیچ قندی در کامش شیرین نیست_ بچشم.
دکتر علی شریعتی / کتاب نیایش / صفحات ۱۲۱ و ۱۲۲

به روایت تاریخ

غلامرضا آذری خاکستر

روایتی از ارگ فروریخته مشهد که اسم و رسم اش با هویت تاریخی شهر پیوند خورده است

نامی که ماندگار شد

شهرها در مسیر توسعه خود ویرانی‌ها و آبادی‌های فراوانی را تجربه می‌کنند اما گاهی حتی سازه‌های بی‌جان آن‌ها چنان با تاریخ و هویت آن عجین می‌شوند که برای قرن‌ها و در امتداد نسل‌ها باقی می‌مانند. «ارگ» مشهد یکی از این نمونه‌هاست. بنایی از شهر که به‌رغم نابودی آن، هنوز نامش در گذر سالیان باقی است و این بار بر پیشانی یکی از معابر قدیمی شهر نشسته است. این هفته مروری داریم بر سرنوشت «ارگ» واقعی شهر، سال‌ها پس از تخریب آن.

سربازخانه، قورخانه و میدان مشق

سابقه ارگ از بین رفته مشهد به روایت اسناد تاریخی، به اواخر دوره صفویه می رسد. این بنا در ابتدا کاربرد نظامی داشت سپس به محل اسکان حاکم و فرمانروای خراسان بدل شد. گویا این بنا توسط ملک محمود سیستانی احداث شده است، زیرا به روایتی در سال ۱۱۳۶ ق. ملک محمود برای جنگ با نادرشاه بنه و اسباب و آن چه را داشت در قلعه ارگ مشهد که در سمت دروازه سراب ساخته خود او بود گذاشت، آن را مختص سکنای کسان و منسوبان خود کرد و مهدی مشهدی که از خواصش بود با جمعی از ملازمان قدیمی را به محافظت آن گماشت. [۱] پس از تاسیس ارگ، محله ارگ هم پیرامون آن شکل می گیرد و از دروازه ارگ به عنوان یکی از گذرگاه‌های مهم شهر یاد شده است. این مجموعه از بدو تاسیس تا دوره قاجار به منزله قلعه نظامی محسوب می شد و از زمان فتحعلی شاه قاجار و حکومت محمد ولی میرزا، عمارت ارگ بنا شده و محل سکونت حکمرانان خراسان می شود. مساحت بین دیوار میانه مغرب و شمال ۴۰۰ ذرع و تمام اطراف ارگ ۱۲۶۴ ذرع است و ۳۲ برج داشته است. [۲]
اعتماد السلطنه از دروازه ارگ به عنوان یکی از شش دروازه مشهد یاد کرده [۳] و محله ارگ را محله کوچکی در مشهد ذکر کرده و موقعیت آن را مابین مغرب و جنوب شهر دانسته است و ارگ در کنار این محله (متصل به باروی شهر) تا بست مقدس امتداد داشته است. [۴] بیشترین کارکرد ارگ مشهد مربوط به عصر قاجار است. یک سربازخانه، قورخانه و میدان مشق در آن قرار داشت و از ابنیه عالیه باروح و صفا محسوب می شد. [۵]
طبق آمارگیری که سال ۱۲۹۵ ق. در شهر مشهد انجام شده است تعداد هزار و ۸۰۰ نفر از نظامی ها در ارگ سکونت داشته اند. [۶] کرزن در سال ۱۸۹۱ ق. از ارگ مشهد دیدن و آن جا را محل اقامت والی ذکر کرده است که به وسیله میدان بزرگی از شهر جدا شده و اطراف آن را برج و باروهای کوتاه گرفته است. [۷]
از دیگر کارکردهای ارگ مشهد محل مجازات و دیدار حاکم با مردم بود. در طرف خارج خندق روبه‌روی دروازه ارگ میدانچه اتاق ها قرار داشت که در صورت لزوم سربازان در آن منزل می کردند. اگر مقصری را بخواهند به قتل رسانند در این جا می کشند. در توصیف فضاهای داخلی ارگ مشهد در منابع تاریخی چنین نوشته شده است: «از دَر ارگ که داخل می شوند بعد از گذشتن از یک دو معبر تنگ به حیاطی داخل می شوند و از آن حیاط از یک دری به یک باغچه کوچک می روند که دیوانخانه با حیاط بیرون حکومتی آن جاست. پرده بر در دیوانخانه آویخته اند که شخصی که شاهزاده او را بار می دهد از دور حکمران را نبیند چون هر جا شخص حاکم را دید، باید تعظیم کند و این فقره اسباب اشکال می شود. باغچه دیگر هم با نهر و حوض های آب به وضع معمول مملکت در عقب حیاط مذکور است و این باغچه به خانه بیشتر شبیه است و هر وقت شاهزاده بخواهد با کسی ملاقات محرمانه کند او را در این محل بار می دهد. اندرون که اتاق های حرم حکمران در آن است قدری دورتر از دیوانخانه است و راهی از آن جا به این جا نیست این ابنیه کلیه محتاج تعمیر است.» [۸]

هوایی خوش و عماراتی عالی

در جریان سفر اول و دوم ناصرالدین شاه به مشهد، وی پس از زیارت حرم رضوی در ارگ مشهد ساکن می شود. در توصیف ساختمان های آن و تعمیراتی که در آن ایام انجام شده آمده است: «عمارات و ابنیه ارگ را خوب تعمیر کرده اند. عمارتی دور و رو به جنوب و شمال در دیوانخانه حاجی ظهیرالدوله مرحوم ساخته است. بدجایی نیست هوایش خوب است ما آن جانشستیم باقی عمارات همان طور هاست که در سفر سابق دیده بودیم. کلاه فرنگی اندرون را هم که رکن الدوله عوض کرده و از نو ساخته، خوب جایی است شب هوا خیلی خوش بود. [۹] دو سمت ارگ به صحرا متصل است و دو سمت دیگر به شهر اتصال دارد. این مکان را دو دروازه است و چندان وسیع نیست بلکه ثلث ارگ طهران است و عمارات دیوانی اورا که در زمان حکومت مرحوم محمدولی میرزا و نایب السلطنه بنا شده و دیگر حکام نیز هر یک تصرفی کرده اند. این مجموعه مشتمل به دو دیوانخانه است یکی دیوانخانه بزرگ که کمال مشابهت را به دیوانخانه ارگ تبریز دارد و چنان می نماید که هر دو را یک معمار بنا کرده است و دیگری دیوانخانه کوچک که اورا نیز تالاری به اضافه حوضخانه سرپوشیده است که در نهایت خوش هواست و در این ایام سرکار شاهنشاهی روزها در آن حوضخانه تشریف داشتند و همچنین در این دیوانخانه بالاخانه چهار فصل بلندی است که مشرف به عمارت شهر و صحرای خارج شهر است بعد از این دیوانخانه عمارت اندرونی است که عمارات عالی و دو خلوت و حمام دارد. [۱۰]»
میرزا عبدالوهاب خان آصف السلطنه که از سال ۱۳۰۱ تا ۱۳۰۴ قمری به حکمرانی خراسان رسید، اقداماتی برای تعمیر و احیای ارگ مشهد انجام داد. او در گزارشی بخشی از کارهایی که صورت گرفته را چنین شرح داده بود: «این ارگ در زمان ورودم به مشهد یک منزل آبادنشین در تمام عمارت اندرونی و بیرونی نداشت. دیوان سالی هزار تومان خرج ارگ می‌داد، به یقین دویست تومان خرج آن نمی کردند. بنده در این دو سال تخمینا به قدر پنج شش هزار تومان به جزو و صورت در عمارت ارگ خرج کردم و به آن جا صورتی داده شد که هر کس ببیند تصور می کند حالا از دست معمار و بنا درآمده و از نو ساخته شده است.»

پوست‌اندازی ارگ قدیم

خانیکوف سیاح روسی در روایت‌های خود ساختن خانه های شخصی در محوّطه میدان وسیع جلوی ارگ را ممنوع دانسته است. [۱۱]
ارگ مشهد در سال ۱۳۳۰ ق. محل اسکان قشون روس می شود. [۱۲] و در سال ۱۳۴۳ ق عزیز ا... خان سردار بجنوردی با دو برادر و چهار نفر از منسوبانش که مدت‌ها در حبس و محاکمه نظامی بود در میدان ارگ مشهد به دار آویخته شدند. [۱۳]
در اوایل قرن چهاردهم خورشیدی حصار و برج ها در بیشتر نقاط ارگ خراب شده بود و در قسمتی از آن باغ ملی احداث می شود، در بخش هایی دیگر نیز تلگرافخانه و پستخانه و ارکان حرب (در سال ۱۳۴۱ ق) بنا می گردد. [۱۴]
طی سال های ۱۳۰۵ تا ۱۳۱۳ ش. به واسطه اصلاحات شهری شاهد خیابان کشی ها و ایجاد موسسات و سازمان های نوین بود. در این زمینه بخش زیادی از مراکز در ارگ ساخته می شوند و عملا ارگ تاریخی مشهد جایش را به موسسات نوین می دهد.
هم اکنون بیشتر از ۹۰ سال از حیات ارگ فرو ریخته مشهد می گذرد. هر چند هیچ بنایی از آن باقی نمانده ولی عنوان آن هنوز در حافظه شهروندان زنده است و ارگ قدیمی را باید بخشی از هویت پنهان شهر مشهد دانست.

منابع:

[۱]. سال شمار وقایع مشهد در قرن های پنجم تا سیزدهم. محمدتقی مدرس رضوی. مشهد: بنیاد پژوهش های اسلامی. ۱۳۷۸، ص ۱۳۲
[۲]. مشهد در آغاز قرن چهارده خورشیدی. محمدتقی مدرس رضوی و دیگران. تصحیح مهدی سیدی. مشهد: آهنگ قلم، ۱۳۸۶، ص ۶۹
[۳]. مطلع الشمس. محمدحسن خان صنیع الدوله. اعتماد السلطنه؛ ج ۲. ص ۲۳۸
[۴]. همان، ص ۲۳۹
[۵]. همان، ص ۲۳۸-۲۳۹
[۶]. نفوس ارض قدس، یا، مردم مشهد قدیم. اثر زین العابدین میرزای قاجار؛ تصحیح و توضیح از مهدی سیدی. - مشهد: مهبان: سگال، ۱۳۸۲. ص ۱۸
[۷]. ایران و قضیه ایران. جرج کرزن. ترجمه غلامعلی وحید مازندرانی. ج ۱. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۶، ص ۲۳۵
[۸]. مطلع الشمس. ج ۲. ص ۳۰
[۹]. سفرنامه خراسان. ناصرالدین شاه قاجار. تهران. بابک. ۱۳۶۱. ص ۱۶۶
[۱۰]. روزنامه سفر خراسان. علینقی حکیم الممالک. ص ۲۰۰ و ۲۰۱
[۱۱]. سفرنامه خانیکوف: گزارش سفر به بخش جنوبی آسیای مرکزی. ترجمه اقدس یغمایی. مشهد: آستان قدس رضوی، موسسه چاپ و انتشارات، ۱۳۷۵، ص ۱۱۶
[۱۲]. سال شمار وقایع مشهد در قرن های پنجم تا سیزدهم. ص ۲۲۶
[۱۳]. همان، ص ۲۳۸
[۱۴]. مشهد در آغاز قرن چهارده خورشیدی. ص ۶۹

یادداشت

علی شریعتی

عضو هیئت مدیره کانون صنایع غذایی ایران

رویکرد تک بعدی؛ آفت تولید و صادرات

صنایع غذایی علاوه بر تامین امنیت غذایی و توسعه بخش کشاورزی، می تواند نقش موثری در توسعه صادرات صنعتی ایفا کند و از آن جایی که اقتصاد ایران بیش از پیش، نیاز به تولیداتی دارد که ضمن بهبود وضع اقتصاد داخلی سبب افزایش صادرات غیر نفتی هم شود، صنایع غذایی می تواند تاثیر به سزایی در تحقق این مهم نیز داشته باشد.
به طور کلی این صنعت به محصولات کشاورزی وابسته است، بنابراین راهبرد حاکم بر صنایع غذایی جدا از راهبرد حوزه مادر یعنی بخش کشاورزی نیست، حال اگر در بخش کشاورزی برنامه ریزی وجود داشته باشد، در دیگر زیر حوزه ها نیز موفق عمل کرده ایم. به بیان دیگر از جمله راه های شکوفایی بخش کشاورزی، توسعه صنایع غذایی و دیگر صنایع وابسته به این حوزه است که هم زنجیره ارزش را تکمیل می کند و هم به کاهش واردات در هر دو بخش می انجامد.
خراسان رضوی نیز به عنوان یکی از استان های پیشروی کشور در این صنعت مطرح است و علاوه بر داشتن مزیت های فراوان در حوزه تولید محصولات کشاورزی، واحدهای فعال و توانمندی در بخش مواد غذایی در اختیار دارد. اما باید اذعان کرد که رکود و مشکلات اقتصادی هم اکنون گریبان گیر این بخش از صنعت نیز شده است.
متاسفانه از ۱۲ هزار و ۴۰۰ واحد صنایع غذایی موجود در کشور، حدود ۴۰ درصد ظرفیت این صنایع بلااستفاده است. در سال های اخیر هم واحدهای تازه تاسیس بسیاری به وجود آمده است، حال اگر رویکرد صادرات محور، اساس فعالیت های این بخش قرار گیرد، طبعا از حجم مشکلات کاسته خواهد شد و ظرفیت تولید به اتکای بازاری مناسب، تضمین می شود.
ضعف در حوزه های صادراتی باعث شده است تا بخشی از منابع موجود در این حوزه تلف شود.
بنابراین در کشور ما این صنعت به علل مختلف، از جمله تفاوت های مالکیتی، تکنولوژیکی و ظرفیتی، پراکندگی آن در شهرها و روستاها، سیاست های نادرست و تعدد وزارتخانه های سیاست گذار و مرتبط، موجب شده است از دیدگاه کلان شناخت کاملی از آن وجود نداشته باشد.
شاهد این مدعا آن است که اکنون صادرات غیر نفتی ما معادل ۴۲ میلیارد دلار است که اگر از این مبلغ سهم میعانات و محصولات پتروشیمی را کم کنیم، سهم حوزه کشاورزی و صنایع غذایی تنها چهار میلیارد دلار خواهد بود که بسیار ناچیز به شمار می آید.
بنابراین دلیل ناموفق بودن کشور ما در حوزه صنایع غذایی رویکرد تک بعدی در توجه به ظرفیت های اقتصادی مختلف کشور است. در حالی که کسب توفیق در بخش صادرات نیازمند سه حلقه اصلی است، محور نخست بنگاه ها و شرکت هایی هستند که باید در حوزه بسته بندی مناسب، برندسازی، ارتقای کیفی و فرهنگ صادراتی به خوبی عمل کنند اما متاسفانه واحدهای تولیدی ما با مشکلات بسیاری از قبیل مسائل بانکی، مالیاتی و... مواجه هستند و نمی توانند یا حتی اعتبار کافی در اختیار ندارند تا بر مبحث صادرات متمرکز شوند.
حلقه دوم دولت است که باید از واحدهای تولیدی حمایت کند البته نه در شعار بلکه در عمل. اصلاح رویکردها و بهبود فضای کسب و کار و از همه مهم‌تر تشویق و کمک به بخش صادرات می‌تواند این حلقه را تکمیل کند.
حلقه سوم مباحث مرتبط با حوزه بین الملل است که موفقیت در این عرصه بستگی به کیفیت محصول دارد. اما نباید از این مهم غافل شد که متاسفانه ۹۰ درصد مشکلات ما در عرصه بین الملل ناشی از مباحث سیاسی است که در بسیاری از موارد به دلیل رویکرد خصمانه دولت آمریکا و عربستان سعودی با چالش ها و مشکلات عدیده ای مواجه هستیم. با وجود این تلاش های مخرب، تولیدکنندگان ایرانی کوشیده اند مسیر خود را به بازارهای جهانی هموار کنند. اما حفظ بازار موجود ما موریت خطیر دیگری است که باید در قالب همگرایی دولت و بخش خصوصی محقق شود. در این حوزه نیز اکنون با چالش هایی روبه رو هستیم.
بر این نکته نیز باید تاکید کرد که نجات صنایع غذایی در گرو صادرات و شناسایی بازارهای جدید است، برای تحقق این مهم دولت باید اختیارات بیشتری به بخش خصوصی بدهد تا این بخش بتواند با تعامل خود مشکلات و مسائل این حوزه را حل و فصل کند و مسیر خودش را بیابد و دولت صرفا باید در نقش ناظر ظاهر شود.
در پایان باید اذعان کرد، توسعه صادرات، کار سهل و آسانی نیست و زمان و حفظ بازار در آن از اهمیت به سزایی برخوردار است. فرصت هایی که به مثابه برق و باد از دست می روند، شاید فردا تکرار نشوند. از این منظر اتخاذ یک راهبرد بلندمدت و تمرکز ویژه دولت بر حصول نتیجه از اندک فرصت های موجود، ضرورتی مهم به شمار می آید.
اما در مسیر تحقق این مهم، در گام اول باید برای حفظ بازار مجدانه کوشید و اجازه نداد تا سهم ایران در عرصه تجارت جهانی تنزل پیدا کند. همچنین توسعه فرهنگ صادرات مقوله مهم دیگری است که باید برای آحاد جامعه تبیین شود و قطعا داشتن این نگاه، در بلندمدت ما را به اهداف مان نزدیک‌تر می کند.